

הַלְבוֹת תְּמוּרָה פָּרָק ד

א. פִּיצַד דִּין וְלָדוֹת הַקָּדָשִׁים: וְלָד שְׁלָמִים, וּוְלָד תְּמוּרָת שְׁלָמִים הָרִי אֵלָיו כְּשִׁלְמִים, וְהֵן עֲצָמָן כְּשִׁלְמִים לְכָל דָּבָר. וְכֵן וְלָד הַתּוֹדָה, וּוְלָד תְּמוּרָתָהּ הָרִי אֵלָיו יִקְרְבוּ כְּתוֹדָה, אֲלֵא שְׂאִין טְעוּנִין לָחֶם: שְׂאִין מִבִּיאִין לָחֶם אֲלֵא עִם הַתּוֹדָה עֲצָמָה, שְׂנֵאמָר "עַל-זֶבַח הַתּוֹדָה" (ויקרא ז, יב) עָלָיו, וְלֹא עַל וְלָדָה וְלֹא עַל תְּמוּרָתָהּ כְּמוֹ שְׂבִאֲרָנוּ.

ב. בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים, בְּוִלָּדוֹת עֲצָמָן; אֲבָל וְלָדִי וְלָדוֹת, אֵינֶן קָרְבִּין שְׁמִתוֹךְ מַעֲשֵׂיו נִכְרָ שֶׁהוּא מַשְׁהָה אוֹתָן כְּדִי לְגַדֵּל מֵהֶן עֲדָרִים עֲדָרִים, וְלִפְיָכֶךָ קוֹנְסִין אוֹתוֹ וְלֹא יִקְרִיבֵן.

ג. וְלָד הַחֲטָאת יָמוֹת, וְאֵין צָרִיךְ לוֹמַר וְלָד תְּמוּרָתָהּ. הַשּׁוֹחֵט אֶת הַחֲטָאת, וּמִצָּא בָּהּ בֶּן אַרְבָּעָה חֵי הָרִי זֶה נֶאֱכָל כְּבָשָׂר הַחֲטָאת: שְׁוֹלָדֵי הַקָּדָשִׁים, בְּמַעֲי אֲמֵן הֵן קָדוּשִׁים.

ד. וְלָד תְּמוּרָת הָעוֹלָה, וּוְלָד וְלָדָה עַד סוֹף הָעוֹלָם הָרִי אֵלָיו כְּעוֹלָה, וְהֵן עֲצָמָן יִקְרְבוּ עוֹלָה. הַפְּרִישׁ נִקְבָּה לְעוֹלָתוֹ, וְיִלָּדָה אַף עַל פִּי שְׁיִלָּדָה זָכָר יִרְעָה עַד שְׁיִפֹּל בּוֹ מוֹם, וְיָבִיא בְּדָמָיו עוֹלָה.

ה. וְלָד תְּמוּרָת הָאֶשֶׁם, וּוְלָד וְלָדָה עַד סוֹף הָעוֹלָם יִרְעוּ עַד שְׁיִפֹּל בָּהֶן מוֹם, וְיִמָּכְרוּ וְיִפְּלוּ דְמִיָּהֶן לְנִדְבָה; וְאִם יִלָּדָה זָכָר אַחֵר שֶׁהִקְרִיב אֲשָׁמוֹ, הַוּלָד עֲצָמוֹ יִקְרַב עוֹלָה. הַפְּרִישׁ נִקְבָּה לְאֲשָׁמוֹ, וְיִלָּדָה תִּרְעָה הִיא וּבָנָה עַד שְׁיִפֹּל בָּהֶן מוֹם, וְיִמָּכְרוּ וְיָבִיא בְּדָמֵי שְׁנֵיהֶם אֲשָׁמוֹ; וְאִם כִּבְר הִקְרִיב אֲשָׁמוֹ, יִפְּלוּ דְמִיָּהֶן לְנִדְבָה.

ו. כִּכְר בְּאֲרָנוֹ בְּמַעֲשֵׂה הַקְּרִבָּנוֹת, שְׁכָל מְקוֹם שְׂאֵנוֹ אוֹמְרִין יִפְּלוּ לְנִדְבָה הוּא שְׁיִתֵּן הַמַּעֲוֹת לְשׁוֹפְרוֹת שֶׁהִיוּ בְּמִקְדָּשׁ, שְׂבִאֲרָנוֹ כְּמָה הֵן בְּשָׁקָלִים; וּבֵית דִּין מְקַרִּיבִין בְּאוֹתָן הַמַּעֲוֹת עוֹלוֹת נִדְבָה, וְנִסְכֵּיהֶם מְשִׁלְצָבוֹר, וְאֵינֶן טְעוּנוֹת סְמִיכָה. אֲבָל מְקוֹם שְׂנֵאמָר הוּא עֲצָמוֹ יִקְרַב עוֹלָה, אוֹ יָבִיא בְּדָמָיו עוֹלָה הָרִי זֶה טְעוּנָה סְמִיכָה, וְנִסְכֵּיהָ מְשָׁלוּ.

ז. וְלָד הַמַּעֲשֵׂר, וּוְלָד תְּמוּרָת הַמַּעֲשֵׂר, וּוְלָד תְּמוּרָת הַבְּכוֹר, וּוְלָדוֹת וְלָדוֹתֵיהֶן עַד סוֹף הָעוֹלָם הָרִי אֵלָיו לֹא יִקְרְבוּ; אֲלֵא יִרְעוּ עַד שְׁיִפֹּל בָּהֶן מוֹם, וְיִאֲכָלוּ כְּבָכוֹר וְכַמַּעֲשֵׂר שְׁנִפֹּל בָּהֶן מוֹם. וְלָדוֹת תְּמוּרָת הַבְּכוֹר, לְכוּהֵן; וּוְלָדוֹת מַעֲשֵׂר וְתְּמוּרָתוֹ, לְכַעֲלָיו.

ח. וְלָד תְּמוּרָת הַפֶּסַח, כְּתְּמוּרָת הַפֶּסַח: אִם הָיְתָה אִמּוֹ קָרְבָּה שְׁלָמִים, וְלָדָה יִקְרַב שְׁלָמִים; וְאִם הָיְתָה דִּינָה שְׁתַּמְכָּר, וְיָבִיא בְּדָמֶיהָ שְׁלָמִים אַף וְלָדָה נִמְכָּר, וְיָבִיא בְּדָמָיו שְׁלָמִים.

ט. הַפְּרִישׁ נִקְבָּה לְפֶסַח וְיִלָּדָה, אוֹ שֶׁהַפְּרִישָׁה מַעֲבֶרֶת הִיא וּוְלָדָה יִרְעוּ עַד שְׁיִפֹּל בָּהֶן מוֹם, וְיָבִיא בְּדָמֵיהֶן פֶּסַח; וְאִם נִשְׁאַרָה נִקְבָּה זֶה עַד אַחֵר הַפֶּסַח, אוֹ שְׁיִלָּדָה אַחֵר הַפֶּסַח תִּרְעָה הִיא וּוְלָדָה עַד שְׁיִפֹּל בָּהֶן מוֹם, וְיָבִיא בְּדָמֵיהֶן שְׁלָמִים.

י. וְלָדוֹת הַקָּדָשִׁים שְׁיִצָּאוּ דֶּרֶךְ דָּפֶן, אוֹ שְׁיִלָּדוּ טְמֵטוֹם וְאַנְדְּרָגִינוֹס, וְכִלְאִים, וְטִרְפָּה הָרִי אֵלָיו יִפְּדוּ, וְיָבִיא בְּדָמֵיהֶן קָרְבֶּן הָרָאוּי לְהָבִיא בְּדָמֵי וְלָד שְׁלִזוֹ. וְלָד בַּעֲלַת מוֹם הָרִי הוּא כְּוֹלָד הַתְּמִימָה לְכָל דָּבָר, וְיִקְרַב כְּרָאוּי לוֹ. קָדָשִׁים שֶׁהִפִּילוּ נִפֹּל אוֹ שְׁלִיָּה יִקְבְּרוּ, וְהָרִי הֵן אֲסוּרִין בַּהֲנִיָּה.

יא. המְשַׁנֶּה אֶת הַקִּדְּשִׁים מִקִּדְּשָׁה לִקִּדְּשָׁה, עוֹבֵר בְּלֹא תַעֲשֶׂה: שְׁנֵאמַר בְּבִכּוֹר "לֹא-יִקְדִּישׁ אִישׁ, אֹתוֹ" (ויקרא כז,כו), שְׁלֹא יַעֲשֶׂנוּ עוֹלָה וְלֹא שְׁלָמִים; וְהוּא הַדִּין לְשֹׂאֵר הַקִּדְּשִׁים, שְׁאִין מִשְׁנִין אוֹתָן מִקִּדְּשָׁה לִקִּדְּשָׁה אֶחָד קִדְּשֵׁי מִזְבֵּחַ, וְאֶחָד קִדְּשֵׁי בֶדֶק הַבַּיִת. פִּיּוּצָד: אִם הַקִּדְּשִׁים לְבֶדֶק הַהִיכָל, לֹא יִשְׁנֶה לְבֶדֶק הַמִּזְבֵּחַ; וְכֵן כָּל פִּיּוּצָא בְּזֶה. וְאִין לֹקִין עַל לָאוּ זֶה.

יב. פִּיּוּצָד מִעֲרִימִין עַל הַבִּכּוֹר, לְהַקְדִּישׁוֹ לְמִזְבֵּחַ הַקֹּדֶשׁ אַחֵר: מִקְדִּישׁוֹ בְּבֶטֶן קֹדֶם שְׂיֹלֵד, שְׁנֵאמַר "אֲשֶׁר-יִבְכֹּר לָהּ" . . . לֹא-יִקְדִּישׁ אִישׁ, אֹתוֹ" (ויקרא כז,כו) מְשִׁיבְכָר, אִי אֵתָה מִקְדִּישׁוֹ; אֲבָל אֵתָה מִקְדִּישׁוֹ, בְּבֶטֶן. לְפִיכָךְ יֵשׁ לוֹ לֹמַר מַה שְׁבִמְעִיָּה שְׁלַמְבִּכְרַת זֶה, אִם הוּא זָכָר, הֲרִי זֶה עוֹלָה; אֲבָל אֵינּוּ יָכוֹל לֹמַר זִבְחֵי שְׁלָמִים שְׁאֵינּוּ מִפְּקִיעַ אוֹתוֹ מִקִּדְּשָׁתוֹ, כְּדִי לְהַנּוֹת בּוֹ. וְאִם אָמַר עִם יִצִּיאַת רֹב רֵאשׁוֹ, יִהְיֶה עוֹלָה הֲרִי זֶה בִּכּוֹר, וְאֵינּוּ עוֹלָה.

יג. וְאִין מִעֲרִימִין עַל בְּהֵמַת הַקֹּדֶשׁ לְהַקְדִּישׁ עֲבָרָה קִדְּשָׁה אַחֲרָת, אֲלֹא הֲרִי הוּא בְּקִדְּשַׁת אָמוֹ: שְׂוִלְדוֹת הַקִּדְּשִׁים, מִמְּעִי אָמַם הֵם קִדְּשִׁים כְּמוֹ שְׁבִאֲרָנוֹ; וְהֲרִי כָּל עֹבֵר מֵהֵן בְּקִדְּשַׁת אָמוֹ, וְאֵינּוּ יָכוֹל לְשַׁנּוֹתוֹ בְּבֶטֶן כְּדֶרֶךְ שְׁעֲשֶׂה בְּבִכּוֹר שֶׁהַבִּכּוֹר, בִּיצִיאָתוֹ הוּא שְׁמֵתִקְדֵּשׁ.

יד. אִף עַל פִּי שְׁכָל חֲקֵי הַתּוֹרָה, גְּזֵרוֹת הֵם כְּמוֹ שְׁבִאֲרָנוֹ בְּסוֹף מְעִילָה, רָאוּי לְהַתְּבוּנָן בָּהֶן; וְכָל שְׁאֵתָה יָכוֹל לְתַן לוֹ טַעַם, תָּן לוֹ טַעַם: הֲרִי אָמְרוּ חֲכָמִים הָרֵאשׁוֹנִים, שֶׁהַמֶּלֶךְ שְׁלֵמָה הַבֵּין רַב הַטַּעֲמִים שְׁלֹכָל חֲקֵי הַתּוֹרָה.

טו. יִרְאֶה לִי שְׁזֶה שְׁאֵמַר הַכְּתוּב "וְהָיָה-הוּא וְתַמּוּרְתּוֹ יִהְיֶה-קִדְּשׁ" (ויקרא כז,י; ויקרא כז,לג), כְּעַנְיָן שְׁאֵמַר "וְאִם-הַמִּקְדִּישׁ יִגָּאֵל, אֵת-בֵּיתוֹ: וַיִּסֹּף חֲמִישִׁית כֶּסֶף-עֶרְכָּךְ, עָלָיו" (ויקרא כז,טו). יִרְדָּה תּוֹרָה לְסוֹף מַחֲשַׁבֶּת הָאָדָם, וְקִצַּת יִצְרוֹ הָרַע שְׁטַבְעוֹ שְׁלֹאֲדָם נוֹטָה לְהַרְבּוֹת קִנְיָנוֹ, וְלַחוּס עַל מְמוֹנוֹ, וְאִף עַל פִּי שְׁנֹדֵר וְהַקִּדְּשִׁים, אִפְשָׁר שְׁחֹזֵר בּוֹ וְנָחַם וַיִּפְדֶּה בְּפָחוֹת מְשֻׁוֹ; אֲמָרָה תּוֹרָה אִם פְּדָה לַעֲצָמוֹ, יוֹסִיף חֲמֵשׁ.

טז. וְכֵן אִם הַקִּדְּשִׁים בְּהֵמָה קִדְּשַׁת הַגּוֹף, שְׁמָא יַחֲזֹר בּוֹ; וְכִיּוֹן שְׁאֵינּוּ יָכוֹל לְפִדּוֹתָהּ, יַחֲלִיפְנָה בְּפָחוֹתָהּ מִמָּנָה, וְאִם תִּתֵּן לוֹ רְשׁוּת לְהַחֲלִיף הָרַע בַּיִפָּה, יַחֲלִיף הַיִּפָּה בָּרַע וַיֹּאמֶר טוֹב הוּא. לְפִיכָךְ סֵתָם הַכְּתוּב בְּפָנָיו, שְׁלֹא יַחֲלִיף, וְקִנְסוֹ אִם הַחֲלִיף, וְאָמַר "וְהָיָה-הוּא וְתַמּוּרְתּוֹ יִהְיֶה-קִדְּשׁ" (ויקרא כז,י; ויקרא כז,לג).

יז. וְכָל אֵלּוֹ הַדְּבָרִים כְּדִי לְכַף יִצְרוֹ, וּלְתַקֵּן דַּעוּתָיו. וְרֹב דִּינֵי תּוֹרָה אֵינָן אֲלֵא עֲצוֹת מִרְחוּק מַגְדוֹל הַעֲצָה, לְתַקֵּן הַדַּעוּת וּלְיִשֹּׁר כָּל הַמַּעֲשִׂים; וְכֵן הוּא אוֹמֵר "הֲלֹא כְּתַבְתִּי לָךְ, שְׁלָשִׁים בְּמַעֲצוֹת וְדַעַת. לְהוֹדִיעַךָ קִשְׁט, אֲמַרִי אֲמַת; לְהָשִׁיב אֲמָרִים אֲמַת, לְשִׁלְחִיךָ" (משלי כב,כא).

בְּרִיךְ רַחֲמָנָא דְּסִיעֵן. נִגְמַר סֵפֶר תְּשִׁיעִי, בַּעֲזֶרֶת שְׁדִי. וּמִנִּין פְּרָקִים שְׁלֹסְפֵר זֶה, חֲמֵשָׁה וְאַרְבָּעִים: הַלְכוֹת קֶרֶבֶן פֶּסַח, עֲשָׂרָה פְּרָקִים; הַלְכוֹת חֲגִיגָה, שְׁלוֹשָׁה פְּרָקִים; הַלְכוֹת בְּכוֹרוֹת, שְׁמוֹנֶה פְּרָקִים; הַלְכוֹת שְׁגָגוֹת, חֲמֵשָׁה עָשָׂר פְּרָקִים; הַלְכוֹת מַחֲסְרֵי כְּפָרָה, חֲמֵשָׁה פְּרָקִים; הַלְכוֹת תַּמּוּרָה, אַרְבָּעָה פְּרָקִים.

בְּשֵׁם ה', אֵל עוֹלָם (בראשית כא, לג).

לֵב טָהוֹר, בְּרָא-לִי אֱלֹהִים; וְרוּחַ נָכוֹן, חִדֵּשׁ בְּקִרְבִּי (תהילים נא, יב).

סֵפֶר עֲשִׂירִי וְהוּא סֵפֶר טַהָרָה

הַלְכוֹתָיו שְׁמוֹנָה, וְזֶה הוּא סְדוּרָן: הַלְכוֹת טַמְאָת מֵת, הַלְכוֹת פְּרָה אֲדָמָה, הַלְכוֹת טַמְאָת צֶרַעַת, הַלְכוֹת מְטֵמְאֵי מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב, הַלְכוֹת שְׁאֵר אַבוֹת הַטְּמָאוֹת, הַלְכוֹת טַמְאָת אֲכָלִין, הַלְכוֹת פְּלִים, הַלְכוֹת מְקוּוֹת.

הַלְכוֹת טַמְאָת מֵת. מְצוֹת עֲשֵׂה אַחַת, וְהִיא דִּין טַמְאָת מֵת. הַלְכוֹת פְּרָה אֲדָמָה. יֵשׁ בְּכָלֶלֶן שְׁתֵּי מְצוֹת עֲשֵׂה; וְזֶה הוּא פָּרִטָן: (א) דִּין פְּרָה אֲדָמָה; (ב) דִּין טַמְאָת מִי נִדָּה וְטַהָרְתָּן.

הַלְכוֹת טַמְאָת צֶרַעַת. יֵשׁ בְּכָלֶלֶן שְׁמוֹנָה מְצוֹת שֶׁשׁ מְצוֹת עֲשֵׂה, וּשְׁתֵּי מְצוֹת לֹא תַעֲשֶׂה; וְזֶה הוּא פָּרִטָן: (א) לְהוֹרוֹת בְּצֶרַעַת אָדָם כְּדִינָהּ הַכָּתוּב בַּתּוֹרָה; (ב) שְׁלֹא יִקַּץ סִימָנֵי טַמְאָה; (ג) שְׁלֹא יִגְלַח הַנֶּתֶק; (ד) שִׁיחֶיהָ הַמְצָרַע מִפְּרָסָם בְּקָרִיעַת בְּגָדָיו וּפְרִיעַת רֹאשׁוֹ וְעִטָּיהָ עַל שָׁפָם; (ה) טַהַר צֶרַעַת; (ו) שִׁיגְלַח הַמְצָרַע אֶת כָּל שְׁעָרוֹ כְּשִׁיטָהּ; (ז) דִּין צֶרַעַת הַבֶּגֶד; (ח) דִּין צֶרַעַת הַבֵּית.

הַלְכוֹת מְטֵמְאֵי מִשְׁכָּב וּמוֹשָׁב. יֵשׁ בְּכָלֶלֶן אַרְבַּע מְצוֹת עֲשֵׂה; וְזֶה הוּא פָּרִטָן: (א) דִּין טַמְאָת נִדָּה; (ב) דִּין טַמְאָת יוֹלָדֶת; (ג) דִּין טַמְאָת זָבָה; (ד) דִּין טַמְאָת זָב.

הַלְכוֹת שְׁאֵר אַבוֹת הַטְּמָאוֹת. יֵשׁ בְּכָלֶלֶן שְׁלוֹשׁ מְצוֹת עֲשֵׂה; וְזֶה הוּא פָּרִטָן: (א) דִּין טַמְאָת נִבְלָה; (ב) דִּין טַמְאָת שֶׁרֶץ; (ג) דִּין טַמְאָת שִׁכְבַּת זֶרַע. וְעִבּוּדָה זָרָה מְטֵמְאָה כְּשֶׁרֶץ, וְטַמְאָתָהּ מִדְּבָרֵי סוּפְרִים.

הַלְכוֹת טַמְאָת אֲכָלִין. מְצוֹת עֲשֵׂה אַחַת, וְהִיא דִּין טַמְאָת מִשְׁקִין וְאֲכָלִין וְהַכְּשָׁרָן.

הַלְכוֹת פְּלִים. עֲנִין אֵלֹה הַהֲלָכוֹת לִידַע פְּלִים שֶׁמִּקְבָּלִין טַמְאָה מִכָּל אֵלֹה הַטְּמָאוֹת, וְכֻלָּם שְׁאִינָן מְטֵמְאִין, וְכִיצַד מְטֵמְאִין הַפְּלִים וּמְטֵמְאִין.

הַלְכוֹת מְקוּוֹת. מְצוֹת עֲשֵׂה אַחַת, וְהִיא שִׁיטָּבֵל כָּל טַמָּא בְּמִי מְקֻנָּה וְאַחֵר כֶּךָ יִטָּהֵר.

נִמְצְאוּ כָּל הַמְצוֹת הַנִּכְלָלוֹת בַּסֵּפֶר זֶה, עֲשָׂרִים מִהֶן שְׁמוֹנָה עֲשָׂרָה מְצוֹת עֲשֵׂה, וּשְׁתֵּי מְצוֹת לֹא תַעֲשֶׂה.

הַלְכוֹת טַמְאָת מֵת

מְצוֹת עֲשֵׂה אַחַת, וְהִיא דִּין טַמְאָת מֵת. וּבִאֹר מְצוּהָ זֶה בַּפָּרָקִים אֵלֶּה.

הַלְבוֹת טַמְאָת מֵת פָּרָק א

א. הַמֵּת מְטַמָּא בַּמַּגֵּעַ וּבַמִּשָּׁא וּבָאֵהֶל, טַמְאָת שְׁבַעָה; וְטַמְאָת מַגֵּעַ וְאֵהֶל, מְפַרְשִׁין בַּתּוֹרָה שְׁנָאֵמַר "הִנֵּגַע בָּמֶת, לְכָל-נֶפֶשׁ אָדָם וְטַמָּא, שְׁבַעַת יָמִים" (במדבר יט,יא), וְנֵאמַר "כָּל-הַבָּא אֶל-הָאֵהֶל וְכָל-אֲשֶׁר בָּאֵהֶל, יְטַמָּא שְׁבַעַת יָמִים" (במדבר יט,יד).

ב. טַמְאָת מִשָּׂא, מִפִּי הַשְּׁמוּעָה; וְקָל וְחֶמֶר הַדְּבָרִים: אִם נִבְלָה שֶׁהִיא טַמְאָת עָרֵב וְאִינָה מְטַמָּאָה בָּאֵהֶל מְטַמָּאָה בַּמִּשָּׁא, שְׁנָאֵמַר "וְהַנִּשְׂא, אֶת-נִבְלָתָם" (ויקרא יא,כח) הַמֵּת, לֹא כָּל שָׂכָן; וְיֵמָּה נִבְלָה שְׁמַגְעָה טַמְאָת עָרֵב, מִשָּׂאָה טַמְאָת עָרֵב אִף הַמֵּת שְׁמַגְעוּ טַמְאָת שְׁבַעָה, מִשָּׂאוֹ טַמְאָת שְׁבַעָה.

ג. אֵין טַמְאָת מִשָּׂא בָּמֶת מִדְּבָרֵי סוּפְרִים, אֲלֹא דִין תּוֹרָה. וְיִרְאֶה לִּי שְׂזָה שְׁשִׁיתָק מִמֶּנָּה הַכְּתוּב, כְּדֶרֶךְ שְׁשִׁיתָק מֵאֲסוּר הַבֵּת לְפִי שְׂאֲסֹר בִּפְרוּשׁ אֶפְלוֹ בֵּת הַבֵּת, וְשִׁיתָק מֵאֲסוּר אֲכִילַת בֶּשָׂר בַּחֲלָב, לְפִי שְׂאֲסֹר בִּפְרוּשׁ אֶפְלוֹ בִּשְׂוֹלוֹ כֶּךָ שִׁיתָק מְטַמָּאָת מִשָּׂא בָּמֶת, לְפִי שְׁטַמָּא בִּפְרוּשׁ אֶפְלוֹ אֵהֶלוֹ.

ד. טַמְאָת מַגֵּעַ הָאֲמוּרָה בְּכָל מְקוֹם, בֵּין בָּמֶת בֵּין בִּשְׂאֹר הַמְּטַמָּאִים הוּא שְׁיַגַּע הָאָדָם בְּבִשְׂרוֹ בַּטַּמְאָה: בֵּין בִּידּוֹ, בֵּין בְּרַגְלּוֹ, אוֹ בִּשְׂאֹר גּוּפוֹ, אֶפְלוֹ בְּלִשְׁוֹנוֹ הָרִי זֶה נְטָמָא. וְכֵן יִרְאֶה לִּי שְׂאֵם נִגַּע בְּצַפְרָנוֹ, אוֹ בְּשֵׁנוֹ נְטָמָא: כִּיּוֹן שֶׁהֵם מַחֲבִירִים לַגּוֹף, הָרִי הֵם כְּגוֹף.

ה. אֲבָל אִם תַּחֲב אָדָם טַמְאָה בְּכוֹשׁ, וְהַכְּנִיסָה לְתוֹךְ גֵּרוֹנוֹ שְׁלִטְהוֹר, וְלֹא נִגַּעָה בְּלִשְׁוֹנוֹ, אוֹ שֶׁהַכְּנִיסָה לְתוֹךְ מְעֵי הָאִשָּׁה מְלִמְטָה, וְלֹא נִגַּעָה בְּבִשְׂרָהּ לֹא נְטָמָא הַבּוֹלֵעַ מִשּׁוּם נוֹיַע: שֶׁהָרִי לֹא נִגַּע שְׁנִגְיַעַת פָּנִים, אִינָה נִגְיַעָה.

ו. קָרוֹם שְׁעַל הַמֶּכֶּה, הָרִי הוּא כְּעוֹר הַבֶּשֶׂר לְעֻנִּין מַגֵּעַ טַמְאוֹת. וְכִישׁוֹת שְׁלִקְטָן, אִינָה כְּעוֹר הַבֶּשֶׂר. פִּיַּצֵּד: מִי שְׁנִגְעָה טַמְאָה בְּקָרוֹם מִכְתּוֹ נְטָמָא, כְּאֵלוֹ נִגַּעָה בְּעוֹרוֹ; נִגַּעָה בִּשְׂעֵר הַדֶּק שְׁעַל בֶּשֶׂר הַקֶּטָן, לֹא נְטָמָא.

ז. וְכֵן אָדָם טַמָּא שֶׁהִיתָה בּוֹ מֶכֶה, וְנִגַּע הַטְּהוֹר בְּקָרוֹם מִכְתּוֹ הַטַּמָּא נְטָמָא; הִיָּה הַקֶּטָן טַמָּא, וְנִגַּע הַטְּהוֹר בְּכִישׁוֹת שָׁלוֹ לֹא נְטָמָא: בֵּין בַּטַּמְאָת מֵת, בֵּין בִּשְׂאֹר הַטַּמְאָת. וְכֵן לְכָלוּכִי צוּאָה וְטִיט, וְכִיּוּצָא בֶּהֶן מִן הַדְּבָרִים שְׁחוּצָצִין עַל הַגּוֹף אֵינָן כְּעוֹר הַבֶּשֶׂר, לֹא לְטַמָּא וְלֹא לְהַטַּמָּא.

ח. כָּשֶׁם שֶׁהָאָדָם מְטַמָּא בְּנִגְיַעְתּוֹ בַּטַּמְאָה, כֶּךָ הַכִּלִּים כָּלָם מְטַמָּאִים בְּנִגְיַעַת הַטַּמְאָה בֶּהֶן: חוּץ מִכְּלֵי חָרֶס שְׂאִינוֹ מְטַמָּא אֲלֹא מֵאוּרִיו בְּלִבָּד, כְּמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר בַּהֲלָכוֹת כָּלִים. וְזֶה כָּלָל גְּדוֹל בַּטַּמְאוֹת כָּל הַמְּטַמָּא אָדָם בַּמַּגֵּעַ, מְטַמָּא כָּלִים; וְכָל שְׂאִינוֹ מְטַמָּא אָדָם בַּמַּגֵּעַ, אֵינוֹ מְטַמָּא כָּלִים.

ט. טַמְאָת מִשָּׂא הָאֲמוּרָה בְּכָל מְקוֹם, בֵּין בָּמֶת בֵּין בִּשְׂאֹר הַמְּטַמָּאִים בַּמִּשָּׂא הוּא שְׁיִשָּׂא הָאָדָם אֶת הַטַּמְאָה, אִף עַל פִּי שְׁלֹא נִגַּע בָּהּ: אֶפְלוֹ הִיָּה בֵּינוֹ לְבִינָהּ אֶבֶן הוּאִיל וְנִשְׂאָה, נְטָמָא. וְאַחַד הַנוֹשָׂא עַל רֹאשׁוֹ, אוֹ בִידּוֹ, אוֹ עַל שְׂאֹר גּוּפוֹ, וְאַחַד הַנוֹשָׂא הוּא בַּעֲצָמוֹ, אוֹ שְׁנִשְׂאָה אַחֵר וְהַנִּיחָה לְמַעֲלָה מִזֶּה הוּאִיל וְנִשְׂאָת עָלָיו מִכָּל מְקוֹם, נְטָמָא. וְאֶפְלוֹ הִיָּתָה הַטַּמְאָה תְּלוּיָהּ בַּחוּט, אוֹ בַּשְּׁעָרָה, וְתִלָּה הַחוּט בִּידּוֹ, וְהַגְּבִיָּה הַטַּמְאָה כָּל שֶׁהוּא הָרִי זֶה נוֹשָׂא, וְנְטָמָא.

י. מִסִּיט, בְּכֻלָּל נוֹשָׂא הוּא; וְכָל דָּבָר שֶׁמִּטְמָא בַּמָּשָׂא, מִטְמָא בְּהֶסֶט. פִּיּוּצָד: קוֹרָה שֶׁהִיא מְנַחֵת עַל הַכּוֹתֵל, וְעַל צֵדָה מֵת אוֹ נִבְלָה וְכִיּוּצָא בָּהֶן, וּבֵא הַטְּהוֹר לְקַצֵּה הַקּוֹרָה הַשְּׁנִי, וְהַנִּידוּ כִּיּוֹן שֶׁהֵנִיד אֶת הַטְּמֵאָה שֶׁבְּקִצָּה הַשְּׁנִי, נִטְמָא מִשּׁוּם נוֹשָׂא; וְאִין צָרִיךְ לוֹמַר אִם מִשֶּׁךְ אֶת הַקִּצָּה הַשְּׁנִי כְּנֶגֶד הָאָרֶץ, עַד שֶׁהִגְבִּיָּה הַטְּמֵאָה אוֹ שֶׁגָּרַר הַטְּמֵאָה עַל הָאָרֶץ שֶׁזֶה נוֹשָׂא וְדָאִי. וְזוֹ וְכָל פִּיּוּצָא בָּהּ, הִיא טְמֵאָת הֶסֶט הָאֲמוּרָה בְּכָל מְקוֹם.

יא. הַנוֹשָׂא בְּתוֹךְ בֵּית הַסֵּתְרִים, נִטְמָא שְׂאֵף עַל פִּי שְׂאִין הַנְּגִיעָה שֶׁם נְגִיעָה, הַנוֹשָׂא שֶׁם נוֹשָׂא הוּא: אֲלֹא אִם כֵּן נִבְלָעָה הַטְּמֵאָה בְּתוֹךְ מַעֲיו שֶׁמֵּאֲחֵר שֶׁהִגִּיעָה לְתוֹךְ בִּטְנוֹ, אֵינּוּ לֹא נוֹגַע וְלֹא נוֹשָׂא; וְאִם טָבֵל טְהוֹר, וְאֵף עַל פִּי שֶׁהַטְּמֵאָה בְּתוֹךְ מַעֲיו.

יב. אִין מִטְמָא בַּמָּשָׂא אֲלֹא הָאָדָם בְּלִבָּד, לֹא הַכִּלִּים. פִּיּוּצָד: הֲרִי שֶׁהִיא מְנַח עַל יְדוֹ עֲשָׂרָה כִּלִּים, זֶה עַל גְּבִי זֶה, וְהַנִּבְלָה וְכִיּוּצָא בָּהּ בְּכָלִי הָעֲלִיּוֹן הָאָדָם טְמָא מִשּׁוּם נוֹשָׂא נִבְלָה, וְהַכִּלִּים שֶׁעַל יְדוֹ כֵּלָן טְהוֹרִים, חוּץ מִכִּלִּי הָעֲלִיּוֹן, שֶׁנִּגְעָה בּוֹ הַטְּמֵאָה. וְכֵן כָּל פִּיּוּצָא בְּזֶה.

יג. טְמֵאָת אֶהֱל אֵינָה בְּשָׂאָר טְמֵאוֹת, אֲלֹא בִּמְת בְּלִבָּד: וְכֵן שֶׁהָאֶהֱל הָאָדָם אוֹ הַכִּלִּי, אֶפְלוּ מִחֹט שֶׁהָאֶהֱלָה עַל הַמֵּת, אוֹ שֶׁהָאֶהֱל הַמֵּת עַל הָאָדָם אוֹ עַל הַכִּלִּי, אוֹ שֶׁהִיא הַמֵּת עִם הָאָדָם אוֹ עִם הַכִּלִּים תַּחַת אֶהֱל אֶחָד הֲרִי אֵלּוּ טְמָאִים. וְטְמֵאָת אֶהֱל הָאֲמוּרָה בְּכָל מְקוֹם הוּא שֶׁתְּטֵמָא אוֹתָהּ טְמֵאָה אֶת הָאָדָם אוֹ אֶת הַכִּלִּים, בְּאֶחָד מִשְׁלוֹשֶׁה דְּרָכִים אֵלּוּ.

יד. אֶחָד הֵבֵא כָּל לֹאֶהֱל הַמֵּת, אוֹ הֵבֵא מִקְצָתוֹ הֲרִי זֶה נִטְמָא בְּאֶהֱל: אֶפְלוּ הַכִּנִּים יְדוֹ, אוֹ רֹאשִׁי אֶצְבְּעוֹתָיו, אוֹ חֹטְמוֹ לֹאֶהֱל הַמֵּת הֲרִי זֶה נִטְמָא כָּלּוֹ. נִגַּע בַּמִּשְׁקוּף, וְצִרְף יְדוֹ עִם הַמִּשְׁקוּף נִטְמָא, וְכֵאלּוּ בֵּא מִקְצָתוֹ. נִגַּע בְּאַסְקָפָה מִטְּפַח וּלְמִטָּן קְרוּב לְאָרֶץ, טְהוֹר; וּמִטְּפַח וּלְמַעַלָן, טְמָא. וְיִרְאֶה לִי שֶׁדָּבָר זֶה, מִדְּבָרֵיהֶם.

טו. אֶחָד הַמֵּת מִיִּשְׂרָאֵל, אוֹ מִן הַגּוֹיִים מִטְמָא בַּמַּגֵּעַ, וּבַמָּשָׂא. וְאִין הַגּוֹי מִטְמָא, בְּאֶהֱל: וְדָבָר זֶה, קִבְּלָהּ הוּא; וְהֲרִי הוּא אוֹמֵר בְּמִלְחָמַת מִדִּין "כָּל נִגַּע בְּחָלָל" (בַּמִּדְבָּר לֹא, יט), וְלֹא הַזְכִּיר שֶׁם אֶהֱל.

טז. וְכֵן הַגּוֹי, אֵינּוּ נִעֲשֶׂה טְמָא מֵת; אֲלֹא גּוֹי שֶׁנִּגַּע בִּמְת, אוֹ נִשְׂאוֹ, אוֹ הָאֶהֱל עָלָיו הֲרִי הוּא כְּמִי שֶׁלֹּא נִגַּע: לְמַעַם זֶה דּוּמָה, לְבִהְמָה שֶׁנִּגְעָה בִּמְת אוֹ הָאֶהֱלָה עַל הַמֵּת. וְלֹא בְּטְמֵאָת מֵת בְּלִבָּד, אֲלֹא בְּכָל הַטְּמֵאוֹת כֵּלָן אִין הַגּוֹיִים וְלֹא הַבִּהְמָה מִטְמָאִין בָּהֶן. וּמִדְּבָרֵי סוֹפְרִים, שֶׁיְהוּ הַגּוֹיִים כְּזָבִין לְכָל דְּבָרֵיהֶן. וְאִין לֶךְ בְּכָל מִינֵי נֶפֶשׁ חַיָּה מַה שֶׁמִּטְמָא וְהוּא חַי, אוֹ מִטְמָא וְהוּא חַי חוּץ מִן הָאָדָם בְּלִבָּד: וְהוּא, שֶׁיְהִיָּה יִשְׂרָאֵלִי.

יז. אֶחָד גָּדוֹל וְאֶחָד קָטָן מִטְמָאִין בְּכָל הַטְּמֵאוֹת, אֶפְלוּ בְּטְמֵאָת הַמֵּת: שֶׁנֶּאֱמַר בָּהּ "וְאִישׁ אֲשֶׁר-יִטְמָא" (בַּמִּדְבָּר יט, כ) אֶחָד הָאִישׁ, וְאֶחָד הַקָּטָן; שֶׁהֲרִי הוּא אוֹמֵר שֶׁם "וְעַל-כָּל-הַנִּפְשׁוֹת אֲשֶׁר הִיוּ-שָׁם" (רָאָה בַּמִּדְבָּר יט, יח). אֶפְלוּ קָטָן כֵּן יוֹמוֹ שֶׁנִּגַּע, אוֹ נִשְׂא, אוֹ הָאֶהֱל הַמֵּת עָלָיו נִטְמָא, וְהֲרִי הוּא טְמָא מֵת: וְהוּא, שֶׁנִּלְד לְתִשְׁעָה; אֲבָל כֵּן שְׁמוֹנָה הֲרִי הוּא כְּאֶבֶן, וְאֵינּוּ מְקַבֵּל טְמֵאָה.

יח. הַמֵּת אֵינּוּ מִטְמָא, עַד שֶׁתֵּצֵא נֶפֶשׁוֹ; אֶפְלוּ מְגִיד, אוֹ

גויסס, אפלו נשחטו בו שני הסימנים אינו מטמא, עד שתצא נפשו: שנאמר "בנפש האדם אשר-ימות" (במדבר יט, יג). נשברה מפרקתו ורב בשר עמה, או שנקרע כדג מגבו, או שהתז ראשו, או שנחתך לשני חלקים בבטנו הרי זה מטמא, אף על פי שעדין הוא מרפרף באחד מאבריו.

הלכות טמאת מת פרק ב

א. הנפל אף על פי שעדין לא נתקשרו אבריו בגידין מטמא במגע ובמשא ובאהל, כאדם גדול שמת: שנאמר "הנגע במת, לכל-נפש אדם" (במדבר יט, יא). וכן פזית מבשר המת, בין לח בין יבש כחרס מטמא כמת שלם. והנצל כבשר, ומטמא בכזית.

ב. איזה הוא נצל, זה הבשר שנמוח ונעשה לחה סרוחה: והוא, שתקורש אותה הלחה הנמצאת מן המת שאם קרשה, בידוע שהיא מבשרו; ואם לא קרשה, אינה מטמאה שמה כיוח וניעו. הוא.

ג. אף על פי שהשעורין כלן, הלכה למשה מסיני הן, אמרו חכמים תחלת בריתו שלאדם פזית, ולפיכך שעור טמאת בשרו פזית.

ד. אבר שנחתך מן האדם החי הרי הוא כמת שלם, מטמא במגע ובמשא ובאהל, אפלו אבר קטן, שלקטן בן יומו: שהאברים אין להן שעור, שנאמר "וכל אשר-יגע על-פני השדה, בחלל-חרב" (במדבר יט, יז), והדבר ידוע שדין חלל חרב, פדין חלל אבן או חלל שאר דברים; ומפי השמועה למדו שלא בא זה, אלא לטמא נוגע באבר שפלטתו החרב.

ה. במה דברים אמורים, בשהיה האבר שלם כבריתו, בשר וגידים ועצמות שנאמר "או-בעצם אדם" (במדבר יט, יז), עצם שהוא כאדם: מה אדם, בשר וגידים ועצמות אף אבר מן החי, עד שיהיה כבריתו בשר וגידים ועצמות. אבל הכליה והלשון וכיוצא בהן אף על פי שהן אבר בפני עצמן הואיל ואין בהן עצם, הרי הן כשאר הבשר.

ו. חסר מן העצם שלאבר, כל שהוא הרי האבר כלו טהור. חסר מבשרו אם נשאר עליו בשר שראוי לעלות בו ארוכה בחי, ויתרפא וישלם הרי זה מטמא במגע ובמשא ובאהל; ואם לאו מטמא במגע ובמשא, ואינו מטמא באהל. ובשר הפורש מן החי, טהור; וכן עצם בלא בשר הפורש מן החי, טהור.

ז. אבר הפורש מן המת, מטמא במגע ובמשא ובאהל כמת: והוא שיהיה שלם כבריתו, בשר וגידים ועצמות. חסר עצמו אם נשאר עליו בשר פזית, מטמא כמת שלם. חסר הבשר אם נשאר עליו כדי לעלות ארוכה בחי, מטמא כמת שלם; ואם לאו, הרי הוא כשאר עצמות המתים שאין עליהן בשר.

ח. מוח שבתוך העצם, הרי הוא מעלה ארוכה מבחוץ. לפיכך קלית המת, והוא העצם הסתום משני קצותיו אם יש בתוכה מוח כדי לעלות ארוכה, הרי זה כמת שלם; הנה בה מוח המתנדנד אם יש בו פזית, הרי זו מטמאה באהל. אף על פי

שְׁהַעֲצֵם סְתוּם מִכָּל צִדְדָיו, טְמָאָה בּוֹקֶעֶת וְעוֹלָה בּוֹקֶעֶת וַיּוֹרֶדֶת
כְּמוֹ שִׁיתְבָּאָר: שְׁהַמוּחַ, כְּבֶשֶׂר לְכָל דָּבָר.

ז. הָאֵבֶר וְהַבֶּשֶׂר הַמְדִלְדִּלִין בְּאָדָם אֵף עַל פִּי שְׂאִין יְכוּלִין
לְחֹזֵר וּלְחִיּוֹת, טְהוּרִין. מֵת הָאָדָם, הָרִי הַבֶּשֶׂר טְהוּר; וְהָאֵבֶר
מְטֵמָא מְשׁוּם אֵבֶר מִן הַחֵי, וְאִינוּ מְטֵמָא מְשׁוּם אֵבֶר מִן הַמֵּת.

י. מַה בֵּין אֵבֶר מִן הַחֵי, לְאֵבֶר מִן הַמֵּת: אֵבֶר מִן הַחֵי בֶּשֶׂר
הַפּוֹרֵשׁ מִמֶּנּוּ וְעֵצֶם הַפּוֹרֵשׁ מִמֶּנּוּ, טְהוּרִין. וְאֵבֶר מִן הַמֵּת בֶּשֶׂר
הַפּוֹרֵשׁ מִמֶּנּוּ וְעֵצֶם הַפּוֹרֵשׁ מִמֶּנּוּ, כְּפוֹרֵשִׁין מִן הַמֵּת הַשָּׁלֵם;
וּמְטֵמָאִין בְּשַׁעוֹרָן. וּבֵין אֵבֶר מִן הַחֵי, בֵּין אֵבֶר מִן הַמֵּת אֵין
לָהֶן שַׁעוֹר.

יא. אָמְרוּ חֲכָמִים, מָאֲתִים שְׁמוֹנָה וָאַרְבָּעִים אֲבָרִים יֵשׁ בְּאִישׁ,
כָּל אֶחָד וָאֶחָד מֵהֶן בֶּשֶׂר וְגִידִים וְעֵצִים; וְאֵין הַשְּׁנַיִם מִן הַמִּנְיָן.
וּבִאֲשָׁה, מָאֲתִים וָאֶחָד וַחֲמִשִּׁים. כָּל אֵבֶר מֵהֶן שְׁפָרֵשׁ כְּבָרִיתוֹ,
בֵּין מִן הַחֵי בֵּין מִן הַמֵּת מְטֵמָא בְּמַגָּע וּבַמְשָׂא וּבִאֲהָל: חוּץ
מִשְׁלוּשָׁה אֲבָרִים יִתְרוֹת שְׁבִאֲשָׁה, שְׂאִינָן מְטֵמָאִין בִּאֲהָל.

יב. וְכֵן אֶצְבַּע יִתְרָה שֵׁישׁ בָּהּ עֵצֶם, וְאֵין בָּהּ צִפְרָן אִם נִסְפָּרֶת,
עוֹלָה לְמִנְיָן רַב הָאֲבָרִים. וְאִם אֵינָה נִסְפָּרֶת מְטֵמָאָה בְּמַגָּע
וּבַמְשָׂא, וְאֵינָה מְטֵמָאָה בִּאֲהָל; וְטִמְאַתָּה מִדְּבָרֶיהֶם. וְאִם הָיָה
בָּהּ צִפְרָן, הָרִי הִיא כְּשֹׂאֵר הָאֲבָרִים.

יג. וּמִפְּנֵי מַה גָּזְרוּ טְמָאָה עַל אֶצְבַּע שְׂאִינָה נִסְפָּרֶת, גְּזָרָה מְשׁוּם
הַנִּסְפָּרֶת. וְלָמָּה לֹא טְמָאוּהָ בִּאֲהָל: עָשׂוּ לָהּ הַכֹּהֵן, כְּדִי לְהוֹדִיעַ
שְׁטִמְאַתָּה מִדְּבָרֶיהֶם מְשׁוּם גְּזָרָה כְּדִי שֶׁלֹּא יִשְׁרְפוּ עַל טְמִאֲתָהּ,
תְּרוּמָה וּקְדָשִׁים.

יד. עֲצָמוֹת הַמֵּת שְׂאִין עֲלִיהֶן בֶּשֶׂר אִם נִפְרָת בָּהֶן צוּרַת עֲצָמוֹת
הָאָדָם, הָרִי אֵלּוּ מְטֵמָאִין בְּמַגָּע וּבַמְשָׂא וּבִאֲהָל כְּמֵת שָׁלֵם:
שְׂאֵנִי קוֹרָא בָּהֶן "עֵצֶם אָדָם" (במדבר יט, טז). וְאֵלּוּ הֵן הָעֲצָמוֹת
שֶׁהֵן מְטֵמָאִין כְּמֵת הַשְּׁדֵרָה, וְהַגְלָגֶלֶת, וְרַב בְּנִינּוּ, וְרַב מְנִינּוּ.

טו. הַשְּׁדֵרָה כִּיצַד: שְׁדֵרָה שֶׁהִיא שְׁלֵמָה, הָרִי הִיא כְּמֵת שָׁלֵם;
וְאִם חָסְרָה אֶפְלוּ חֲלִיָּה אַחַת מִשְׁמוֹנָה עֲשָׂרָה חֲלִיּוֹת, הָרִי הִיא
כְּשֹׂאֵר הָעֲצָמוֹת.

טז. הַגְלָגֶלֶת כִּיצַד: גְּלָגֶלֶת שֶׁהִיא שְׁלֵמָה, הָרִי הִיא כְּמֵת; וְאִם
חָסְרָה כְּסָלַע, הָרִי הִיא כְּשֹׂאֵר הָעֲצָמוֹת. הָיוּ בָּהּ נִקְבִים קְטָנִים,
כָּלֵן מְצֻטְרָפִין לְכִסְלַע.

יז. כָּל בְּנִינּוּ שֶׁלְאָדָם הוּא שְׁתֵּי הַשּׁוֹקִים, וְהִירְכִים, וְהַצְלָעוֹת,
וְהַשְּׁדֵרָה. וְרַב בְּנִינּוּ שְׁלֵמָה, הָרִי הוּא כְּמֵת שָׁלֵם; כִּיצַד, כְּגוֹן
שְׁתֵּי שּׁוֹקִיו וַיִּרְךְ אַחַת. וְאִם חָסַר רַב בְּנִינּוּ כָּל שֶׁהוּא, הָרִי הֵן
כְּשֹׂאֵר הָעֲצָמוֹת.

יח. רַב מְנִינּוּ כִּיצַד: רַב מְנִינּוּ עֲצָמוֹת הַמֵּת כְּגוֹן שֶׁהָיוּ מֵאָה
חֲמִשָּׁה וְעֶשְׂרִים עֵצִים הָרִי אֵלּוּ כְּמֵת שָׁלֵם; הָיוּ מֵאָה אַרְבָּעַה
וְעֶשְׂרִים, הָרִי הֵן כְּשֹׂאֵר הָעֲצָמוֹת. אֵף עַל פִּי שֶׁהָיָה אָדָם זֶה
יֵתֵר בְּאֲבָרָיו, אוֹ חָסַר בְּאֲבָרָיו אֵין מְשַׁגִּיחִין אֵלָּא עַל מְנִינּוּ רַב
כָּל אָדָם: אֵלָּא אִם כֵּן הָיְתָה אֶצְבַּע שֵׁישׁ בָּהּ צִפְרָן, אוֹ שֶׁהָיְתָה
נִסְפָּרֶת עַל גֵּב הַיָּד שֶׁהִיא עוֹלָה לְמִנְיָן, כְּמוֹ שְׁבִאֲרָנוּ.

יט. שְׂאֵר עֲצָמוֹת הַמֵּת שְׂאִין בָּהֶן רַב מְנִינּוּ, וְלֹא רַב בְּנִינּוּ, וְלֹא
שְׁדֵרָה שְׁלֵמָה, וְלֹא גְלָגֶלֶת שְׁלֵמָה אִם הָיָה בָּהֶן רִבְעָה הֶקֶב, הָרִי

אלו מטמאין כמת במגע ובמשא ובאהל; היו פחות מרבע, אפלו עצם כשעורה מטמא במגע ובמשא, ואינו מטמא באהל. היה עצם אחד אפלו יש בו רבע הרי זה מטמא במגע ובמשא, ואינו מטמא באהל.

ב. טמאת עצם אחד, הלכה היא מפי הקבלה: לפי שנאמר "וכל הנגע, בעצם" (ראה במדבר יט, יח) למדו מפי השמועה אפלו עצם כשעורה, מטמא במגע ובמשא; ולפי שטמאתו הלכה הרי הוא דין תורה, לא מדברי סופרים.

כא. מת שהקריבו עצמותיו בקבר, ונעשו רקב מלוא חפנים מאותו רקב, מטמא במשא ובאהל כמת. ואינו מטמא במגע לפי שאי אפשר לגע בכלו, שהרי אינו גוף אחד; ואפלו גבלו במים, אינו חבור.

כב. דם המת, מטמא כמת במגע ובמשא ובאהל שנאמר "בנפש האדם" (במדבר יט, יג), ונאמר "כי הדם, הוא הנפש" (דברים יב, כג). וכמה שעורו, רביעית. ואפלו תמצית הדם כל זמן שיש בו אדמדמית, מטמא באהל כמת.

כג. דם החי, אפלו דם נחירה הרי זה טהור, כל זמן שהוא חי. נתערב הדם שיצא ממנו באחרונה סמוך למיתה, עם הדם שיצא ממנו אחר שמת, וכל התערבת רביעית, ואין ידוע כמה יצא מחיים וכמה יצא אחר מיתה אפלו חצי רביעית מחיים, וחצייה אחר מיתה הרי זה נקרא דם תבוסה, ומטמא במגע ובמשא ובאהל: אלא שטמאתו, מדברי סופרים.

כד. הרוג שהיה מטל על המטה, ודמו מנטף כשהוא חי ויורד לגמח, ומת והרי הדם מנטף אחר מותו ויורד לאותה גמח הרי כל הדם שבה טהור: שטפה טפה ראשונה ראשונה, בטלה בדם שיצא מחיים.

כה. יצא ממנו רביעית דם בלבד, וספק בלה מחיים ספק בלה לאחר מיתה הרי זו ספק טמאה, כשאר הספקות; והנוגע בה ברשות היחיד טמא, ברשות הרבים טהור, כמו שיתבאר במקומו.

כו. הקבר כל זמן שהטמאה בתוכו, מטמא במגע ובאהל כמת, דין תורה, שנאמר "או כמת, או-בעצם אדם, או בקבר" (במדבר יט, יז); ואחד הנוגע בגגו שלקבר, או הנוגע בכותליו: והוא שיהיה בנוי וסתום, ואחר כך יהיה כלו מטמא במגע ובאהל.

כז. אבל המעמיד פלים או אבנים וכיוצא בהן בצדי המת, וכסה עליו מלמעלה בכלים או באבנים וכיוצא בהן זה הכסוי המטל מלמעלה, נקרא גולל; ואלו הצדדין המעמידין את הגולל שהוא נשען עליהן, נקראין דפק. ושניהן, הגולל או הדפק מטמאין במגע ובאהל כקבר, וטמאתן מדברי סופרים; ואינן מטמאין במשא.

כח. לפיכך אם גרר את הגולל בחבלים עד שכסה בו המת, או גררו ושמטו מעל המת, או שגרר הדפק עד שהעמיד עליו הגולל, או שמטו בחבלים מתחת הגולל הרי זה טהור; ודברים שסומכין את הדפק, והן הנקראין דפק דפקין הרי הן טהורין.

כט. שדה שנחרש בה הקבר, ואבדו עצמות המת בעפרה היא הנקראת בית הפרס. ועפרה מטמא במגע ובמשא, שםא יש בו

עָצָם כְּשֵׁעוּרָה ; וַאֲיִנָּה מְטִמָּאָה בָּאֵהֶל. וְכֵן כָּל אֲרָצוֹת הָעַמִּים
עֶפְרָן מְטִמָּא בַּמַּגֵּעַ וּבַמָּשָׂא, מִפְּנֵי הָעֲצָמוֹת שֶׁאֵין נִזְהָרִין בָּהֶן;
וְטִמְאַת בֵּית הַפָּרֶס וְאֶרֶץ הָעַמִּים, מִדְּבַרֵי סוּפְרִים כְּמוֹ שֶׁיִּתְבָּאֵר